

Előszó

A tőzsdesztorit a magyar tőzsdék történetéről írtam. A kötetben a tőzsde „csodavilágát” szeretném az olvasóval megismertetni, méghozzá a mindennapok felől megközelítve.

André Kostolany, régi idők híres spekulánsa használta a „csodavilág” szót. Amíg az ő kedves, bölcs könyvei saját életútjáról szólnak és a tőzsde reflektorfényében zajló kereskedést mutatják be, én A tőzsdesztorival a kulisszák mögé szeretném vezetni az olvasót.

A történelem vegytiszta, időrendi feljegyzése nem lehetett a célom; ám az annál inkább, hogy a történet végére érve a kedves olvasó fejében kitörölhetetlenül ott legyen a tőzsde, annak lényegével, a hazai tőkepiac történetével, a kor lenyomatával együtt.

A 2001 augusztusában elkezdett gyűjtőmunka során másfél száz interjút készíthettem, többzernyi újságcikket, többtucatnyi könyvet, számos korabeli videofelvételt, riportot, több száz tőzsdei és tőzsdén kívüli dokumentumot, fotót és kiadványt néztem végig. Az átvett tényeket és adatokat legalább két, egymástól független forrásból merítettem, az itt felrajzolt történeti vezérfonalat széles körben elfogadott szakértőkkel igyekeztem véleményeztetni. A tőzsdesztorit nem tankönyvnek vagy tanulmánynak, hanem olvasmányoknak szánom, ezért a források megjelöléseit és a lábjegyzetek tömegét jórészt a függelékbe sűrítettem.

Bár a történetnek része, ennek a könyvnek nem témája a háború előtti tőzsde; ezért a világhálón létrehozott www.tozszdesztori.hu című oldalra helyeztem el a háború előtti tőzsde történetét. Ugyanott számos fotó és egyéb érdekesség várja a látogatókat. Azoknak a kedves olvasóknak, akik eddig keveset tudtak a tőzsde világról, nem ismerik a szereplőket és a használt fogalmakat, szíves figyelmébe ajánlom az ugyanott, valamint a kötet függelékében található eligazítások tanulmányozását is.

A tőzsdesztori egy mozgalom története. Bemutatja, hogyan cseperedtek tőzsdék a rendszerváltás évtizedében. A két intézmény története egy-egy ponton találkozik, majd szétválik, s a végén ismét egybefonódik. Amikor a rengeteg történet közül válogattam, az a gondolat vezérelt, hogy az eseményeket a tőzsdére gyakorolt hatásuk szerint mutassam be, mindig a szóban forgó időszak meghatározó – s egymástól igen különböző – eseményeire összpontosítva. Egy szó mint száz, azt remélem, hogy – kezdetben történelmi ízzel, a végén pedig a naprakész nyomkövetéssel – végig tudom kalauzolni az olvasót a két vállalat és háttérben zajló, korszakalkotó gazdaságtörténelem hármas tagozódásán.

Nincs könnyű dolgom...

*

Az adatgyűjtést megkönnyíti, a könyvírás azonban megnehezíti, hogy a szereplők itt élnek közöttünk, hiszen a leghalványabb rossz szándék nélkül is könnyű konfliktusokat kelteni, egyeseket kiemelni, másokat elhanyagolni. A történet összefoglalására kapott sok jó tanácsot megfogadtam, de így is szubjektív az összeállítás.

E dilemma érzékeltetésére, álljon itt egy idézet, amit már a könyv írásának kezdetén is idevalónak találtam. Hiszen mindannyian tudjuk, hogy Micimackó a világ legjobb indulatú medvéje, mégis roppant egyoldalúan szemléli az eseményeket.

„...Egyébként meg Micimackó néha játszani szeret, néha pedig leül szemben a kandallóval és ilyenkor mesélni kell neki.

– Mesélünk? Micimackónak mesélj valami szépet – mondottad te.

– Megpróbálhatom – mondottam én. – Milyen mesét szeret?

– Mesét saját magáról. Ő már egy ilyen Mackó.

– Értem.

– De szépet!

– Majd meglássuk – mondtam én.

Hát lássuk...”*

Szeles Nóra

* Lásd: A. A. Milne [1973]